

TERUGBLIK

HET RAADHUIS VAN DUDOK

Verslag van de ledenavond van 27 februari 1991

Bij Dudok's Raadhuis gaan de gedachten allereerst uit naar de architectuur van het bouwwerk. Maar ook op het interieur heeft de grote bouwmeester zwaar zijn stempel gezet. In opdracht van het Goois Museum heeft mevrouw E. Stikkelman, studente kunstgeschiedenis, de inrichting van het Raadhuis geëvalueerd. In onze ledenavond heeft zij daarover verteld en vele dia's getoond.

Mevrouw Stikkelman herinnerde eraan dat na de eerste wereldoorlog nieuwe architectonische technieken werden ontwikkeld en vele nieuwe bouwmaterialen werden geïntroduceerd. Architecten begonnen te experimenteren met staal, aluminium, exotische houtsoorten en met de eerste plastic 'bakeliet'. Wezenlijker nog was de nieuwe visie op wat wij nu de leefomgeving zouden noemen. De mens had licht, lucht, zon en hygiëne nodig. En zijn omgeving moest een nieuw soort soberheid uitstralen. Deze visie was een reactie op de tot dan heersende wooncultuur, die mevrouw Stikkelman als miserabel kenschetste.

Dudok droeg deze visie met overtuiging uit. Hij stond daarin niet alleen. Hij had contact met Berlage, maar ook met bijvoorbeeld Wouda, de binnenhuisarchitect die vanaf 1917 voor de bekende zaak Pander werkte. Al vroeg begon Dudok zich ook met het interieur van zijn scheppingen te bemoeien. Waar dit bij het Raadhuis toe geleid heeft kon mevrouw Stikkelman aan de hand van fraaie dia's demonstreren. Met door-dachte en geraffineerde ontwerpen en materiaaltoepassingen wist hij in het interieur fraaie, ruimtelijke effecten te bereiken. Met kleur en aankleding benadrukte hij op zijn eigen wijze de functie van de ruimte: de raadzaal, de trouwzaal. Door de keuze van het meubilair, de stoffering, het behang, de kleuren, creëerde Dudok door het gehele gebouw heen een indruk van eenheid. Zijn soberheid stond een grote aandacht voor details niet in de weg. Het gebruik van bijzondere houtsoorten en van marmer gaf het sobere toch een zekere voornaamheid.

De aanwezigen konden die avond gezeten op hun stoel genieten van een boeiende rondleiding met een deskundige uitleg. Met het uiterlijk van ons Raadhuis is elke Hilversummer vertrouwd. Op deze ledenavond hebben wij ook het interieur leren kennen.

AvdS

SCHRIJVERS IN HET GOOI

Verslag van de ledenavond op 27 maart 1991.

Op deze avond hield dr. Duits een boeiende lezing over de tachtigers en de negentigers in het Gooi. Daarbij besprak hij voor de pauze de invloed van de tachtigers op het gehele Gooi, na de pauze richtte hij zich vooral op het gebeuren in Hilversum.

Het verhaal begon eigenlijk pas goed na de aanleg van de spoorlijn, waardoor het Gooi veel toegankelijker werd voor met name de Amsterdammers. Vóór die tijd was het Gooi maar moeizaam, met diligence en paard en wagen te bereiken, zoals Lodewijk van Deysel in één van zijn boeken beschreef. Het was het (toen nog) landelijke karakter dat grote aantrekkingskracht moet hebben uitgeoefend op de tachtigers. En toen trein, en later tram, het Gooi toegankelijk maakte, kwamen ze dan ook in relatief grote aantallen naar het Gooi. Veel beeldende kunstenaars vestigden zich in Laren, maar ook literatoren vestigden zich in deze streek. Om enkele namen te noemen: Van Deysel, Diepenbrock, Van Eeden, Gorter, Kloos, Van Looi, Vet, Couperus, Henriëtte en Adriaan Roland Holst, zij allen vestigden zich voor kortere of langere tijd in de Gooise dorpen.

Er was daarbij maar weinig interactie met de 'autochtonen', de plaatselijke bevolking. Er ontstond een apart schrijverswereldje, van waaruit men soms met dedain neerkeek op de wat primitieve bevolking. Wel was er contact met de notabelen en ging men veel met elkaar om; zo waren er nauwe banden tussen de families Gorter en Van Eeden. Maar contacten met de gewone man beperkten zich vaak tot bedienden en de plaatselijke middenstand. Onnodig te zeggen dat de gewone man dan ook maar weinig begrip kon opbrengen voor de kunstenaars, die een tame-

lijk bont gezelschap vormden. Grappen en grollen deden wél de ronde, dat wel.

Wat betreft het Gooise landschap: dit kwam maar weinig naar voren in het werk van de tachtigers, in ieder geval niet als zodanig herkenbaar. Uit hun brieven kunnen we op sommige plaatsen wel vernemen hoe ze het wonen in het Gooi ervaarden, hoewel die ervaringen niet altijd positief waren. Zo verhuisden de Roland Holsts wegens de vochtige woning en het groeiend onbegrip bij de plaatselijke bevolking (de Roland

Holsts waren net vurig socialist geworden) van 's-Graveland naar Laren. En Van Deyssel schreef in zijn *Gedenkschriften* dat hij zeer onder de indruk was van het Melkpad in Hilversum, met zijn geurige en witte boekweitakkers, onafzienlijk totaan de horizon. Maar dat onderwerp, schrijvers te Hilversum, kwam na de pauze aan de orde en zal ter gelegener tijd door de heer Duits zelf in een artikel in *Eigen Perk* behandeld worden.

EJP

HILVERSUM PAS OP

Iets minder dan twee en een half jaar nadat de Stichting Hilversum, Pas Op! de 'Boerderij van Houtman' in eigendom verwierf werd het pand, geheel gerestaureerd, officieel opgeleverd.

In de middag van vrijdag 1 februari 1991 verzamelden zich zo'n 200 personen, onder wie vele politici en gemeenteambtenaren, zich in het tegenover de boerderij gelegen café-restaurant 'Het Dwaallicht'. HPO-voorzitter mr. B.C. Schweers opende de bijeenkomst. Hij gaf een overzicht

van de verrichtingen van de Stichting tot nu toe en somde vervolgens de plannen voor de nabije toekomst op. In de eerste plaats is dat de restauratie van de begraafplaats 'Gedenck te Sterven' aan de Oude Torenstraat. Een compleet restauratieplan, inclusief kostenbegroting, ligt klaar. Een andere wens van de Stichting is de aanpak van het Laanstraat-buurtje, waar HPO indertijd het huisje 'Pas Op' restaureerde. Ook voor dit project, dat naast de restauratie van de bestaan-

HPO-voorzitter B. Schweers (r) overhandigt wethouder H. Versloot het eerste exemplaar van het boekje "De Boerderij van Houtman" (1-2-1991). Foto: K. van der Schaar.